

Introducció

El desenvolupament sostenible: de la Cimera de Rio a la Declaració de Hannover

Durant la dècada dels anys 80 es va començar a fer palès a tot el món que, al ritme d'utilització creixent que han tingut durant el present segle, els recursos no renovables del planeta estan destinats a esgotar-se en un termini breu. Això es pot predicar dels recursos no vius (minerals, energètics, etc.), però sobretot dels recursos vius. Calia trobar la manera de mantenir el nivell de vida actual, o fins i tot millorar-lo, sense posar en perill la continuïtat d'aquest nivell de vida en el futur. Calia trobar la fórmula per seguir creixent de manera sostenible.

El concepte de desenvolupament sostenible apareix formulat per primera vegada en un document oficial en "El nostre futur comú", elaborat el 1987 per la que fou Primera Ministre de Noruega Gro Harlem Brundtland per encàrrec de les Nacions Unides. El document, que també es coneix amb el nom "**d'Informe Brundtland**", defineix el desenvolupament sostenible com:

"aquell que satisfà les necessitats del present sense comprometre la capacitat de les generacions futures per satisfer les seves pròpies necessitats"

Els principis de l'Informe Brundtland foren acceptats de forma unànime per la comunitat internacional i aviat varen incorporar-se als grans instruments de planificació.

El desenvolupament sostenible pren una extraordinària difusió el 1992 amb la "**Cimera de la Terra**" (Conferència de les Nacions Unides per al Medi Ambient i el Desenvolupament; Rio de Janeiro, Brasil, 3-14 juny 1992). La **Conferència de Rio** ha suposat el reconeixement internacional de la gravetat dels problemes ambientals globals produïts pels actuals patrons del desenvolupament, i la necessitat d'introduir canvis significatius en ells.

La Conferència planteja que ***la sostenibilitat del desenvolupament requereix establir a nivell mundial una nova relació de compatibilitat integral i a llarg termini entre els factors ambientals, socials i econòmics***. A més d'importants Convenis sobre el Canvi Climàtic i la Biodiversitat Biològica, la Conferència va establir un Pla d'Acció –l'**Agenda 21**–, subscrit per 182 governs, que recull una sèrie de criteris i accions per assolir els objectius de la Conferència.

Des de la Cimera de Rio, els seus principals criteris i objectius han tingut una àmplia difusió i s'han realitzat noves trobades relacionades amb moltes de les seves consideracions:

- Cimera del Caire sobre Població (1994)
- Cimera de Berlín sobre el Canvi Climàtic (1995)
- Cimera de Pequín sobre la Dona (1995)
- Conferència d'Istanbul Hàbitat-II (1996)

En tot cas, la difusió dels acords de Rio i el seu Programa 21 han afavorit una interpretació globalitzadora de la problemàtica ambiental al voltant del concepte de sostenibilitat, concepte que comprèn i interrelaciona de forma positiva els aspectes ambientals, socials i econòmics, a nivell local i global, en el curt i en el llarg termini.

La Carta d'Aalborg

(tal com fou aprovada pels participants a la Europea sobre Ciutats i Viles Sostenibles a Aalborg, Dinamarca, el 27 de maig de 1994)

Part 1

Declaració de consens: Ciutats i Viles Europees cap a la Sostenibilitat

1.1 El paper de les ciutats i viles europees

Nosaltres, ciutats i viles europees, signants d'aquesta carta, declarem que en el decurs de la història, les nostres ciutats han existit dins d'imperis, estats nació, i règims diversos i els han sobreviscut com a centres de vida social, sustentadores de les nostres economies, i guardianes de la cultura, el patrimoni i la tradició. Juntament amb les famílies i els barris, les ciutats han estat els elements bàsics de les nostres societats i estats. Les ciutats han estat els centres de la indústria, les arts, el comerç, l'educació i el govern.

Entenem que el nostre actual estil de vida urbà, en particular els nostres models de divisió del treball i de les funcions, l'ús de la terra, el transport, la producció industrial, l'agricultura, el consum i les activitats de lleure i, per tant, el nostre nivell de vida, ens fan essencialment responsables de molts problemes ambientals als quals s'enfronta la humanitat. Això és particularment rellevant si tenim en compte que el 80 % de la població d'Europa viu en àrees urbanes.

Hem après que els nivells actuals de consum de recursos als països industrialitzats no es poden aconseguir per a tota la població que hi viu actualment, i encara menys per a les generacions futures, sense destruir els béns naturals.

Estem convençuts que la vida humana sostenible en aquest planeta no es pot aconseguir sense comunitats locals sostenibles. El govern local és proper al lloc on es perceben els problemes ambientals i el més proper als ciutadans i comparteix responsabilitats amb els governs a tots els nivells per al benestar de la humanitat i la natura. Per tant, les ciutats i viles són peces clau en el procés de canviar els estils de vida, de producció, de consum i de models espacials.

1.2 La noció i els principis de la sostenibilitat

Nosaltres, ciutats i viles, comprenem que la idea de desenvolupament sostenible ens ajuda a fonamentar el nostre nivell de vida sobre la capacitat de sosteniment de la natura. Busquem aconseguir justícia social, economies sostenibles i sostenibilitat ambiental. La justícia social necessàriament haurà de basar-se en la igualtat i la sostenibilitat econòmica, que requereix sostenibilitat ambiental.

La sostenibilitat ambiental significa el manteniment dels béns naturals. Ens exigeix que el ritme amb què consumim matèries renovables, aigua i recursos energètics no superi el ritme amb què els sistemes naturals les poden recuperar, i que el ritme amb què consumim recursos no renovables no excedeixi el ritme amb què els recursos renovables sostenibles

els substitueixen.

La sostenibilitat ambiental també significa que el ritme d'emissió de contaminants no excedeixi la capacitat de l'aire, l'aigua i el sòl per absorbir-los i processar-los.

Encara més, la sostenibilitat ambiental comporta el manteniment de la biodiversitat; la salut humana; així com la qualitat de l'aire, l'aigua i el sòl a uns estàndards suficients per mantenir en tot moment la vida humana i el benestar, així com la vida animal i vegetal.

1.3 Estratègies locals cap a la sostenibilitat

Estem convençuts que la ciutat o vila és la unitat més gran capaç de dirigir inicialment els molts desequilibris urbans arquitectònics, socials, econòmics, polítics, de recursos naturals i ambientals que fan malbé el nostre món modern i alhora l'escala més petita en la qual es poden resoldre significativament els problemes d'una forma integrada, holística i sostenible. Com que cada ciutat és diferent, hem de trobar els nostres camins particulars cap a la sostenibilitat. Integrarem els principis de la sostenibilitat en totes les nostres polítiques i farem de les respectives forces de les nostres ciutats i viles la base d'estratègies localment adequades.

1.4 La sostenibilitat com a procés creatiu, local i de recerca d'equilibri

Nosaltres, ciutats i viles, reconeixem que la sostenibilitat no és ni una imatge ni un estat inalterable, sinó un procés creatiu, local i de recerca d'equilibri, que s'estén a totes les àrees de presa de decisions locals. Proporciona una retroalimentació contínua en la gestió de la ciutat o vila indicant les activitats que estan conduint l'ecosistema urbà cap a l'equilibri i les que ho fan cap al desequilibri. Establint la gestió d'una ciutat al voltant de la informació recollida durant aquest procés, s'entén que la ciutat funcioni com un tot orgànic i que es facin evidents els efectes de totes les activitats significatives. Mitjançant aquest procés la ciutat i els seus ciutadans poden prendre decisions informades. Mitjançant un procés de gestió basat en la sostenibilitat, es poden prendre decisions que no només representin els interessos dels actuals grups socials sinó també els de les generacions futures.

1.5 Resolució de problemes mitjançant negociació expansiva

Nosaltres, ciutats i viles, reconeixem que una ciutat o vila no es pot permetre exportar els problemes cap al medi ambient veí o cap al futur. Per tant, cal que qualsevol problema o desequilibri que es produeixi a la ciutat s'adreci dins del seu propi nivell o bé que sigui absorbit per alguna entitat més gran a nivell regional o nacional. Aquest és el principi de la resolució de problemes mitjançant la negociació expansiva. La implementació d'aquest principi donarà una gran llibertat a cada ciutat o vila per definir la naturalesa de les seves activitats.

1.6 Economia urbana cap a la sostenibilitat

Nosaltres, ciutats i viles, compremem que el factor limitador del desenvolupament econòmic de les nostres ciutats i viles ha esdevingut els béns naturals, tal com l'atmosfera, el sòl, l'aigua i els boscos. Per tant, hem d'invertir en aquests béns.

En ordre de prioritat això requereix:

1. invertir en la conservació dels béns naturals que encara existeixen, com ara aigües subterrànies, sòl, hàbitats per a espècies rares;
2. encoratjar el creixement dels béns naturals mitjançant la reducció del nostre nivell

actual d'exploració, com ara els d'energies no renovables;

3. invertir per alleugerir la pressió sobre els béns naturals mitjançant l'expansió de béns naturals cultivats, com ara parcs per a l'esbarjo dins la ciutat per alleugerir la pressió sobre els boscos naturals;

4. incrementar l'eficiència de la utilització final dels productes, com ara edificis energèticament eficients o transport urbà no perjudicial per al medi ambient.

1.7 Igualtat social per a la sostenibilitat urbana

Nosaltres, ciutats i viles, som conscients que els pobres són afectats més negativament pels problemes ambientals (com ara soroll i contaminació atmosfèrica del trànsit, manca de comoditats, habitatges insalubres, falta d'espais oberts) i són menys capaços de resoldre'ls. Una distribució desigual de la salut provoca un comportament insostenible i el fa més difícil de canviar. Intentem integrar les necessitats bàsiques de la gent, així com els programes sanitaris, d'ocupació i d'habitatge dins la protecció ambiental. Desitgem aprendre d'experiències inicials d'estils de vida sostenibles, de manera que puguem treballar cap a una millora de la qualitat dels estils de vida dels ciutadans més que no pas simplement maximitzar el consum.

Intentarem crear llocs de treball que contribueixin a la sostenibilitat de la comunitat i redueixin, així, l'atur. A l'hora de mirar d'atraure o crear llocs de treball, valorarem els efectes de qualsevol oportunitat de treball en termes de sostenibilitat per tal d'encoratjar la creació de llocs de treball de llarg termini i productes de llarga vida d'acord amb els principis de la sostenibilitat.

1.8 Models sostenibles d'utilització de la terra

Nosaltres, ciutats i viles, reconeixem la importància de la utilització efectiva de la terra i del desenvolupament de polítiques de planificació per part de les nostres autoritats locals que englobin la valoració ambiental estratègica de tots els plans. Hauríem d'aprofitar-nos de l'abast per oferir un transport públic i una energia tan eficients i efectius com fos possible, tot mantenint l'escala humana de desenvolupament. Tant a l'hora de dur a terme programes de renovació urbana en els centres urbans com de planificar nous suburbis, busquem una barreja de funcions per tal de reduir la necessitat de mobilitat. Les nocions d'interdependència regional igualitària ens haurien de permetre equilibrar els fluxos entre la ciutat i el camp i impedir que les ciutats actuessin com a simples explotadors dels recursos de les àrees veïnes.

1.9 Models sostenibles de mobilitat urbana

Nosaltres, ciutats i viles, ens esforçarem a millorar l'accessibilitat i donarem suport a l'assistència social i als sistemes de vida urbans amb menys transport. Sabem que és imperatiu per a una ciutat sostenible reduir la mobilitat forçada i aturar la promoció i el suport de l'ús innecessari de vehicles motoritzats. Donarem prioritat als mitjans de transport ecològicament raonables (especialment caminar, anar amb bicicleta, transport públic) i fer de la combinació d'aquests mitjans el centre dels nostres esforços de planificació. Els mitjans de transport urbà individuals motoritzats haurien de tenir la funció subsidiària de facilitar l'accés als serveis locals i de mantenir l'activitat econòmica de la ciutat.

1.10 Responsabilitat sobre el clima global

Nosaltres, ciutats i viles, compremem que els riscos plantejats als ambients naturals i artificials i a les generacions humanes futures per l'escalfament global requereixen una resposta suficient per establir i posteriorment reduir al més aviat possible les emissions a l'atmosfera de gasos causants de l'efecte hivernacle. És igualment important protegir els recursos globals de la biomassa, com ara els boscos i el fitoplàncton, que tenen un paper essencial en el cicle del carbó terrestre. La disminució de les emissions de combustibles fòssils requerirà polítiques i iniciatives basades en una comprensió detallada de les alternatives i del medi ambient urbà com a sistema energètic. Les úniques alternatives sostenibles són les fonts d'energia renovable.

1.11 Prevenció de l'emmetzinament dels ecosistemes

Nosaltres, ciutats i viles, som conscients que cada vegada més i més substàncies tòxiques i perjudicials són alliberades a l'aire, a l'aigua, al terra, als aliments i, per tant, estan esdevenint una amenaça creixent per a la salut humana i els ecosistemes. Farem tots els esforços per assegurar que la contaminació addicional sigui aturada i previnguda en el seu origen.

1.12 Autogovern local com a precondició

Nosaltres, ciutats i viles, confiem que tenim la força, el coneixement i el potencial creatiu per desenvolupar estils de vida sostenibles i per dissenyar i gestionar les nostres ciutats cap a la sostenibilitat. Com a representants de les nostres comunitats elegits democràticament, estem preparats per prendre la responsabilitat de la tasca de reorganització de les nostres ciutats i viles per a la sostenibilitat. El grau fins al qual ciutats i viles són capaces de posar-se a l'alçada d'aquest repte depèn dels drets concedits a l'autogovern local, d'acord amb el principi de subsidiarietat. És essencial que es deixin prou poders a nivell local i que les autoritats locals disposin d'una base financera sòlida.

1.13 Els ciutadans com a actors clau i el compromís de la comunitat

Nosaltres, ciutats i viles, prometem complir el mandat que es dona a l'Agenda 21, el document clau aprovat a la Cimera de la Terra a Rio de Janeiro, per treballar amb tots els sectors de la nostra comunitat –ciutadans, empreses, grups d'interès- a l'hora de desenvolupar els nostres plans de l'Agenda 21 Local. Reconeixem la crida a la responsabilitat per compartir amb tots els sectors de la comunitat la implementació del programa, realitzada en el Cinquè Programa de la Unió Europea sobre política i acció en relació al medi ambient i al desenvolupament sostenible, "Cap a la Sostenibilitat". Per tant, basarem el nostre treball en la cooperació entre tots els grups involucrats. Assegurarem que tots els ciutadans i grups interessats tinguin accés a la informació i puguin participar en els processos locals de presa de decisions. Buscarem oportunitats per a l'educació i formació en la sostenibilitat, no només per a la població en general, sinó per als representants elegits i també per als directius dels governs locals.

1.14 Instruments i eines per a la gestió urbana cap a la sostenibilitat

Nosaltres, ciutats i viles, prometem utilitzar els instruments i eines polítics i tècnics per a un enfocament ecosistèmic de la gestió urbana. Traurem profit d'un ampli ventall d'instruments, incloent-hi aquells per a la recollida i el processament de dades ambientals; planificació ambiental; instruments de regulació, econòmics i de comunicació, com ara directius, impostos i quotes; i mecanismes per augmentar el coneixement incloent-hi la participació

pública. Intentarem establir nous sistemes d'elaboració de pressupostos ambientals que permetin una gestió dels nostres recursos naturals tan econòmica com els nostres recursos artificials, "diner".

Sabem que hem de basar els nostres esforços per elaborar i controlar polítiques, en particular els nostres sistemes de seguiment, auditoria, avaluació d'impacte, comptabilitat, equilibri i informació ambiental sobre diferents tipus d'indicadors, incloent-hi els de qualitat ambiental urbana, fluxos urbans, models urbans i, en especial, indicadors de sostenibilitat d'un sistema urbà.

Nosaltres, ciutats i viles, reconeixem que a diverses ciutats d'arreu d'Europa ja s'han aplicat amb èxit un complet ventall de polítiques i activitats que duen a conseqüències ecològiques positives. No obstant això, malgrat que aquests instruments són eines valuoses per reduir el ritme i la pressió de la insostenibilitat, per ells mateixos no inverteixen la direcció insostenible de la societat. Encara més, amb aquesta forta base ecològica ja existent, les ciutats estan en una posició excel·lent per donar el pas definitiu d'integrar aquestes polítiques i activitats dins del procés de govern per gestionar les economies urbanes locals mitjançant un procés extensiu de sostenibilitat. En aquest procés estem cridats a desenvolupar les nostres pròpies estratègies, comprovar-les a la pràctica i compartir les nostres experiències.

Part 2 La Campanya Europea de Ciutats i Viles Sostenibles

Nosaltres, ciutats i viles europees, signants d'aquesta carta, avançarem conjuntament cap a la sostenibilitat en un procés d'aprenentatge de les experiències i dels exemples locals d'èxit. Encoratjarem els altres a establir plans d'acció local a llarg termini (Agendes 21 Locals), enfortint així la cooperació entre autoritats, i relacionant aquest procés amb les accions de la Unió Europea dins del camp del medi ambient urbà.

Nosaltres, mitjançant aquest document, iniciem **La Campanya Europea de Ciutats i Viles Sostenibles** per encoratjar i donar suport a les ciutats i viles en el treball cap a la sostenibilitat. La fase inicial d'aquesta Campanya tindrà un període de dos anys, després dels quals es valoraran els avenços en una Segona Conferència Europea sobre Ciutats i Viles Sostenibles, que tindrà lloc el 1996.

Invitem totes les autoritats locals, ja sigui ciutat, vila o districte, i qualsevol xarxa europea d'autoritats locals a unir-se a la Campanya tot adoptant i signant aquesta Carta.

Demanem a totes les xarxes més importants d'autoritats locals d'Europa que es comprometin a dur a terme la coordinació d'aquesta Campanya. S'establirà un Comitè de Coordinació de representants d'aquestes xarxes. Es prendran acords especials pel que fa a les autoritats locals que no pertanyin a cap xarxa.

Preveiem que les principals activitats de la Campanya siguin:

- facilitar el suport mutu entre ciutats i viles europees en el disseny, desenvolupament i implementació de polítiques cap a la sostenibilitat;
- recollir i difondre informació sobre bons exemples a nivell local;
- promocionar el principi de sostenibilitat en altres autoritats locals;
- aconseguir més signataris de la Carta;
- organitzar un "Premi Ciutat Sostenible" anual;
- formular recomanacions polítiques a la Comissió Europea;
- proporcionar aportacions per als informes de Ciutats Sostenibles del Grup d'Experts de Medi Ambient Urbà;
- donar suport als polítics locals en la implementació de recomanacions

- adequades i de legislació de la Unió Europea;
- editar un butlletí informatiu de la Campanya.

Aquestes activitats requeriran establir una Coordinació de la Campanya. Invitarem altres organismes a donar suport actiu a la Campanya.

Part 3 Dedicació als Processos Agenda 21 Local: Plans d'Acció Local cap a la Sostenibilitat

Nosaltres, ciutats i viles europees, signants d'aquesta Carta, prometem, en signar aquesta Carta i en unir-nos a la Campanya Europea de Ciutats i Viles Sostenibles, que intentarem aconseguir un consens dins de la nostra comunitat sobre una Agenda 21 Local cap a la fi de 1996. Aquest consens complirà el mandat establert pel Capítol 28 de l'Agenda 21 tal com fou acordat a la Cimera de la Terra a Rio al juny de 1992. Mitjançant els nostres plans d'acció locals contribuïrem a la implementació del Cinquè Programa d'Acció Ambiental "Cap a la Sostenibilitat" de la Unió Europea.

Els processos Agenda 21 Local es desenvoluparan d'acord amb la Part I d'aquesta Carta. Proposem que el procés de preparació d'un pla d'acció local inclogui les següents etapes:

- reconeixement dels marcs de finançament i de planificació existents, així com altres plans i programes;
- identificació sistemàtica de problemes i les seves causes, mitjançant àmplies consultes públiques;
- priorització de tasques per dirigir-se cap als problemes identificats;
- creació d'una imatge per a una comunitat sostenible mitjançant un procés participatiu que involucri tots els sectors de la comunitat;
- consideració i valoració d'opcions estratègiques alternatives;
- establiment de plans d'acció locals cap a la sostenibilitat a llarg termini, que incloguin objectius mesurables;
- programació de la implementació del pla, incloent-hi la preparació d'una temporització i la declaració d'assignació de responsabilitats entre els participants;
- establiment de sistemes i procediments per controlar i informar sobre la implementació del pla.

Caldrà revisar si els acords interns de les nostres autoritats locals són adequats i eficients per permetre el desenvolupament dels processos Agenda 21 Local, que inclouen plans d'acció locals cap a la sostenibilitat a llarg termini. Caldran esforços per millorar la capacitat de l'organització que inclourà la revisió dels acords polítics, procediments administratius, treball corporatiu i interdisciplinari, recursos humans disponibles i cooperació entre autoritats incloent-hi associacions i xarxes.

*Signat a Aalborg,
Dinamarca, 27 de maig de 1994*

La Carta de Lisboa

(subscrita pels participants a la Segona Conferència Europea de Viles i Ciutats Sostenibles celebrada a Lisboa a l'octubre de 1996)

Introducció

Un miler de representants d'autoritats locals i regionals d'arreu d'Europa es van reunir a la Segona Conferència Europea sobre Ciutats i Viles Sostenibles, a Lisboa, Portugal, del 6 al 8 d'octubre de 1996. Van conèixer l'estat del procés Agenda 21 Local a 35 països d'Europa i van valorar el progrés realitzat des que tingué lloc la Primera Conferència a Aalborg, Dinamarca, al maig de 1994. Van intercanviar idees i experiències de pràctica local i van explorar les oportunitats de col·laborar amb altres comunitats europees en projectes comuns. Van identificar les necessitats de les autoritats locals abordades en els processos Agenda Local i van ajudar a donar forma a la següent fase de la Campanya.

A la Campanya Europea de Ciutats i Viles Sostenibles, iniciada a la Conferència d'Aalborg per 80 municipalitats europees que signaren la Carta de Ciutats i Viles Europees cap a la Sostenibilitat (Carta d'Aalborg), s'hi han unit, durant aquest temps, 250 autoritats locals i regionals. En signar la Carta es comprometien a endegar el procés de desenvolupament i assoliment d'un consens entre les comunitats locals sobre un pla d'acció a llarg termini cap a la sostenibilitat (Agenda 21 Local).

La fase inicial de dos anys de la Campanya estava orientada principalment a "fer córrer la veu" sobre la sostenibilitat local promocionant la Carta d'Aalborg, induint a més les autoritats locals a signar-la i a unir-se a la Campanya, i donant orientació sobre el procés Agenda 21 Local.

La següent fase presentada a la Conferència de Lisboa estarà enfocada a la implementació dels principis establerts en la Carta, iniciant i portant a terme un procés Agenda 21 Local, i implementant el pla local de sostenibilitat. Abordant aquesta fase, les autoritats locals europees no només contribuiran a la implementació de l'Agenda 21 (Rio, 1992), sinó també a la de l'Agenda Habitat (Istanbul, 1996).

Per tant, els participants a la Conferència de Lisboa de 1996 van aprovar el següent document titulat "Del Paper a la Pràctica". Es basa en les experiències locals comunicades i discutides als 26 tallers de la Conferència, i pren en consideració els principis i recomanacions establerts a la Carta d'Aalborg, la "Guia Pas a Pas" de la Junta de Gestió del Govern Local del Regne Unit, l'Informe sobre Ciutats Sostenibles del Grup d'Experts de la Comissió Europea sobre Medi Ambient Urbà, i la Guia de Planificació de l'Agenda 21 Local del Consell Internacional per a Iniciatives Locals Mediambientals.

Abordant la següent fase de la Campanya Europea de Ciutats i Viles Sostenibles, els participants en aquesta primera conferència europea de governs locals d'acord amb la Conferència Habitat II de les Nacions Unides (Istanbul, juny 1996) desitgen contribuir a la implementació de l'Agenda Habitat.

1. Preparant els governs locals per al procés Agenda 21 Local

Creiem que l'adopció de la Carta de Ciutats i Viles Europees cap a la Sostenibilitat (Carta d'Aalborg) és un dels millors punts de partida per a un procés Agenda 21 Local.

Ens cal la voluntat política definitiva per posar en marxa un procés Agenda 21 Local.

Identificarem un grup de persones motivades per conduir la iniciativa. Utilitzarem idees, conceptes i mandats tal com l'Agenda 21, el Cinquè Programa d'Acció Ambiental de la Unió Europea, la Carta d'Aalborg o la Conferència Habitat II de les Nacions Unides com a referència. Establirem un programa de treball i una temporització per al procés, tot definint fases amb objectius clars. Mitjançant la signatura de la Carta d'Aalborg, ens unirem a la Campanya Europea de Ciutats i Viles Sostenibles i considerarem la possibilitat d'unir-nos a qualsevol xarxa d'autoritats locals que pensem que millor poden donar consells i suport pràctic sobre gestió i sostenibilitat ambiental.

Creiem que l'autoritat local hauria de ser el principal impulsor del procés Agenda 21 Local.

La nostra autoritat local hauria d'abandonar la seva actitud sobirana i adoptar el paper d'impulsora, proporcionar l'empenta necessària mentre no hagi estat desenvolupada per altres instàncies, dedicar recursos de personal i proporcionar un pressupost, contractar un impulsor i mediador professional, i manifestar el seu lideratge però sense dominar el procés.

Creiem que el procés Agenda 21 Local requereix la implicació de totes les autoritats locals, ja sigui una comunitat urbana o una de rural.

És important una xarxa interna per tal d'involucrar el municipi i l'administració, els directius i els funcionaris elegits, tots els departaments i tots els nivells de responsabilitat. És essencial el suport del responsable municipal, així com la formació dels representants i els funcionaris elegits sobre conceptes de sostenibilitat. És indispensable un enfocament intersectorial, ja que la sostenibilitat local està formada per sostenibilitat social, econòmica i ambiental.

2. Establint estratègies per involucrar la comunitat

Iniciarem consultes i col·laboracions amb els diversos sectors de la nostra comunitat per tal de crear sinèrgia mitjançant la cooperació.

La consecució d'un consens sobre l'Agenda 21 Local entre tots els sectors i actors de la comunitat no és només un requisit de l'Agenda 21 (Rio, 1992), sinó que dona al pla d'acció a llarg termini la força necessària per tenir l'oportunitat de ser implementat. Recomanem crear un fòrum de grups d'interès (Fòrum de l'Agenda 21 Local). Establirem col·laboracions per a projectes concrets amb objectius clars, i formarem grups de treball dels projectes, grups especials, grups de consulta o taules rodones. Esbossarem el procés i cercarem l'acord sobre el procediment, les etapes del procés i els objectius. Orientarem els participants amb tacte, però amb resolució al llarg del procés. Definirem els interessos particulars de cada partit explícitament i mantindrem el diàleg amb ells per tal d'establir una confiança mitjançant l'obertura i la transparència.

3. Enfocament i planificació de l'Agenda 21 Local

Intentarem posar ordre en els nostres propis assumptes mitjançant del principi de negociació expansiva.

La nostra comunitat no hauria d'exportar els seus problemes al medi ambient o cap al futur. L'ètica del desenvolupament sostenible requereix que seguim el principi de negociació expansiva, que es dirigeix cap a la necessitat d'aconseguir un equilibri entre la demanda local i el subministrament a la nostra ciutat, i en la mesura que això no sigui possible, entrar en negociacions amb la nostra regió, país i continent veïns sobre el repartiment d'oportunitats, càrregues i responsabilitats. Identificarem totes les opcions perquè la comunitat aturi o redueixi l'exportació de problemes i comprovarem si les condicions per utilitzar el medi ambient i el futur són equitatives. Ens comprometem a dur a terme auditories socials, econòmiques i ecològiques de la nostra municipalitat per tal d'investigar el seu impacte sobre el medi ambient i les generacions futures, i informarem dels resultats.

Durem a terme una planificació d'accions sistemàtica per passar de l'anàlisi a la pràctica.

L'Agenda 21 Local és un procés participatiu, que requereix un procediment sistemàtic pas a pas. En primer lloc, el Fòrum de l'Agenda 21 Local discutirà i acordarà una filosofia i una visió, que el municipi adoptarà després de consultar-ho amb el públic, Identificarem problemes, causes i efectes; sol·licitarem al municipi que adopti els objectius; prioritzarem els problemes fent servir la metodologia de valoració d'impacte; identificarem alternatives per a l'acció i establirem objectius; crearem programes per estudiar els objectius i formalitzarem programes dins d'un pla d'acció; implementarem el pla i controlarem l'avanç; avaluarem els resultats i proporcionarem una retroalimentació al procés.

4. Eines de gestió de sostenibilitat

Integrarem el desenvolupament ambiental dins el desenvolupament social i econòmic per tal de millorar la salut i la qualitat de vida dels nostres ciutadans.

L'estabilitat i la igualtat social s'han de basar en una economia sostenible, on l'economia es basa en la capacitat de la natura, és a dir la sostenibilitat ambiental. La planificació del desenvolupament sostenible necessita integrar els aspectes ambientals en els aspectes socials i econòmics i, per tant, requereix enfocaments intersectorials per a la planificació i la implementació. Coordinarem el sector ambiental amb els altres, en particular l'elaboració de plans socials i econòmics; introduïrem un procediment de valoració de l'impacte de la sostenibilitat dins dels procediments de negociació per a l'autorització de noves empreses i fàbriques; i encoratjarem l'aplicació del sistema comunitari d'ecogestió i ecoauditoria (EMAS) per part de les empreses locals.

Utilitzarem eines avançades per a la gestió de la sostenibilitat.

Adreçarem la nostra autoritat local cap a la sostenibilitat aplicant una gran varietat de mètodes i eines per a la gestió ambiental, econòmica, social i sanitària. Traurem profit dels indicadors de sostenibilitat per descriure l'estat present i mesurar els avenços; introduïrem l'EMAS i l'adopció de pressupostos ambientals i altres mètodes de comptabilitat ecològica, utilitzarem els mètodes d'avaluació de l'impacte ambiental i d'avaluació estratègica ambiental, i els estendrem per valorar també impactes socials, sanitaris i econòmics.

5. Conscienciació i educació

Establirem programes de conscienciació sobre aspectes de desenvolupament sostenible entre els nostres ciutadans, grups d'interès, així com entre els polítics i els responsables del govern local.

La conscienciació i l'educació són essencials per aconseguir una comprensió detallada de la interrelació entre els aspectes socials, econòmics i ambientals. Cal una formació professional perquè els nostres directius puguin aprendre sobre alternatives per a l'acció, bona pràctica, i mètodes i eines de gestió. Durem a terme activitats de conscienciació adreçades a tots els grups de la comunitat local, i establim programades d'educació i formació a les guarderies, escoles, universitats i institucions de formació d'adults i vocacionals.

6. Col·laboració i cooperació entre autoritats

Aconseguirem més força mitjançant aliances entre diverses autoritats: associacions, xarxes i campanyes.

Crearem associacions amb les municipalitats veïnes per resoldre desequilibris d'acord amb el principi de negociació expansiva. Involucrarem els nivells governamentals o administratius superior i inferior en totes les iniciatives i programes. Traurem profit de l'impuls que haurem guanyat i de l'encoratjament que haurem rebut unint-nos a les xarxes municipals i a les campanyes de l'Agenda 21 Local.

Establirem aliances Nord-Sud i Est-Oest per al desenvolupament sostenible.

Com que les ciutats i viles no són illes, la sostenibilitat local no es pot aconseguir sense tenir cura dels impactes globals de la nostra utilització local de recursos, les nostres emissions i la nostra exportació d'impactes. Hem d'assumir la responsabilitat dels impactes negatius de les nostres accions sobre el medi ambient global i cooperar amb les autoritats locals en els països en vies de desenvolupament. Considerarem la col·laboració per al desenvolupament sostenible o acords similars de cooperació municipal internacional, establim esquemes d'assistència bilateral, i explorarem les possibilitats d'una implementació conjunta de mesures de protecció del clima, l'aigua, el sòl i la biodiversitat.

Avançarem d'acord amb la Campanya Europea de Ciutats i Viles Sostenibles.

Amb la Conferència de Lisboa, l'octubre de 1996, la Campanya Europea de Ciutats i Viles Sostenibles ha entrat en la seva segona fase, "Del Paper a la Pràctica". Continuarem conduint els nostres processos Agenda 21 Local d'acord amb altres autoritats locals europees.

Demanarem a les associacions i xarxes d'autoritats locals que continuïn donant suport pràctic, orientació i formació.

Lisboa, Portugal, 8 d'octubre de 1996

La Declaració de Hannover dels principals representants municipals d'Europa per al segle XXI

(subscrita pels participants a la Tercera Conferència Europea de Viles i Ciutats Sostenibles celebrada a Hannover el gener de 2000)

A. Preàmbul

Nosaltres, 250 representants municipals de trenta-sis països europeus i regions veïnes, ens hem reunit a la Conferència de Hannover 2000 (la Tercera Conferència Europea sobre Ciutats i Pobles Sostenibles) celebrada del 9 al 12 de febrer de 2000 per avaluar els avenços que hem realitzat perquè les nostres ciutats i viles siguin sostenibles i per posar-nos d'acord sobre la direcció que volem prendre per al segle XXI.

En signar la Carta de les ciutats i pobles europeus cap a la sostenibilitat (Carta d'Aalborg), ens hem compromès com a autoritats locals, amb l'Agenda 21 Local i amb altres processos de planificació de desenvolupament sostenible i ens hem incorporat a la Campanya europea de ciutats i pobles sostenibles, que fins ara ha estat coordinada pel Consell dels Municipis i Regions d'Europa (CMRE), Eurocities, la Xarxa de Ciutats Saludables de l'Organització Mundial de la Salut (OMS), el Consell Internacional d'Iniciatives Locals per al Medi Ambient (ICLEI) i l'Organització de Ciutats Unides (UTO) en cooperació amb la Comissió Europea i el seu Grup d'Experts sobre Medi Ambient Urbà.

Sis centes cinquanta autoritats locals i regionals de trenta-dos països de tota Europa s'han compromès amb la sostenibilitat local i amb la Campanya tot signant la Carta d'Aalborg. La població representada per tots els participants de la Campanya supera els cent trenta milions de ciutadans i ciutadanes d'Europa.

Ens hem inspirat en el Pla d'acció de Lisboa i ja vam expressar la necessitat d'acció en les declaracions de Turku, Sofia, Sevilla i l'Haia. El progrés aconseguit des de l'inici de la campanya és considerable i ha portat molts canvis positius a les nostres ciutats i viles. Els resultats aconseguits fins ara ens encoratgen a emprendre noves accions per superar els nombrosos reptes a què ens enfrontem.

B. Principis i valors per a l'acció local cap a la sostenibilitat

B.1 Ens uneix la responsabilitat de garantir el benestar de les generacions actuals i futures. Per això, treballem per aconseguir més justícia i igualtat social, contra la pobresa i contra l'exclusió social, així com per aconseguir un entorn habitable i saludable. Valorem i respectem les diferències entre cultures, entre homes i dones, entre religions, races i edats, i reconeixem que contribueixen a la riquesa social de les nostres ciutats.

B.2 Estem convençuts que l'economia –entesa com el conjunt d'activitats que transformen els recursos naturals per convertir-los en béns i serveis que satisfan les necessitats socials i personals- ha de ser justa des del punt de vista social i eficient des del punt de vista ecològic, tot evitant el consum innecessari de recursos no renovables.

B.3 Acceptem la responsabilitat compartida d'assolir un desenvolupament sostenible. Volem que els ciutadans s'impliquin i treballin en col·laboració amb tots els nivells de govern i amb totes les persones involucrades en l'àmbit local, incloses les ONGs, per assolir la nostra visió global de manera integrada i holística.

B.4 Ens uneix la creença comuna que un món en pau és un requisit previ per a qualsevol societat sostenible.

C. Lideratge municipal

C.1 Nosaltres, representants municipals, estem obligats a actuar a escala local tenint ben present la nostra responsabilitat global. Volem ser líders amb visió de futur, valents a l'hora d'enfrontar-nos als reptes i responsables de les nostres accions. Aquesta és l'única manera en què podrem gestionar els canvis que s'esdevindran a un ritme sense precedents. En referència a les oportunitats, els obstacles i els reptes que hem identificat a l'annex d'aquesta Declaració, hem acordat els compromisos següents.

C.2 Donem suport a la integració europea per assolir la cohesió social i econòmica tot mantenint els estàndards socials i ambientals reconeguts. Aquesta és una condició prèvia per aconseguir una comunitat sostenible i una societat pacífica. Per tant, donem la benvinguda als països candidats a adherir-se a la Unió Europea i donem suport a la política de cooperació euromediterrània.

C.3 Ens enfrontem a diversos reptes: pobresa i atur, condicions de treball i d'habitatge inadequades, contaminació atmosfèrica, soroll i congestió viària, degradació del sòl i dels hàbitats, i esgotament dels recursos hídrics. Reconeixem el doble repte al qual han de fer front les ciutats de l'Europa central i oriental, que a més han de superar enormes problemes heretats del passat. Cal evitar l'adopció cega de models atractius però insostenibles. L'accés desigual als recursos i al poder durant el període de transició ha augmentat les diferències socials.

C.4 Al mateix temps, ens sentim responsables de tot allò que els passi als nostres homòlegs del Sud. Volem reforçar la cooperació descentralitzada amb ciutats de països en vies de desenvolupament i, en particular, amb les de la regió mediterrània.

C.5 Volem tirar endavant les polítiques locals que redueixin la petjada ecològica de la nostra comunitat. No volem que el nostre nivell de vida depengui de l'explotació d'éssers humans i de la natura en altres regions del planeta. Hem de reaccionar davant de qualsevol acció dels governs locals que vagi en contra del nostre objectiu d'evitar possibles danys a les generacions futures.

C.6 Les àrees clau de la gestió urbana que hem identificat per dirigir-nos cap a la sostenibilitat local són les següents: la planificació urbana integrada, el desenvolupament urbà compacte, la rehabilitació d'àrees urbanes i industrials deprimides, un menor consum de sòl i altres recursos naturals i una major eficiència en els seus usos, la gestió de l'energia i dels transport a escala local i la lluita contra l'exclusió social, l'atur i la pobresa.

C.7 Tenim esperances sobre les oportunitats que ens ofereixen les noves tecnologies i els conceptes innovadors per als serveis perquè les nostres ciutats siguin ecològicament més eficients. Hem de ser conscients del poder que tenim sobre el mercat gràcies a la nostra capacitat adquisitiva i l'hem d'utilitzar per a orientar el desenvolupament cap a escenaris de major sostenibilitat des del punt de vista social i ambiental.

C.8 Ens comprometem a introduir indicadors de sostenibilitat local i, segons aquests indicadors, a establir objectius, a fer un seguiment del progrés i a redactar informes sobre les fites assolides. Un conjunt d'indicadors comuns per a tota Europa, establerts de

manera voluntària, podria facilitar la comparació dels canvis produïts a Europa i el progrés cap a la sostenibilitat

C.9 Ens comprometem a l'establiment i al desenvolupament posterior de xarxes regionals per a la promoció del desenvolupament sostenible.

C.10 Hem d'intentar ajudar les ciutats i els pobles que es trobin en circumstàncies excepcionals, com poden ser els desastres naturals i els efectes causats per les guerres.

C.11 Nosaltres, els representants municipals, estem disposats a enfrontar-nos als reptes que presenta el desenvolupament sostenible i considerem que el municipi és l'entitat més adequada per abordar els problemes de manera integrada. Per tant, cal que es reforci el govern local en molts països i se li haurien de donar les responsabilitats i els poders apropiats, així com les fonts adequades de finançament. El govern local, a canvi, ha d'adoptar nous esquemes de govern, ha de treballar de manera democràtica, participativa i transparent i ha de lluitar contra qualsevol forma de corrupció.

D. La nostra crida

D.1 Nosaltres, representants municipals d'Europa i de les regions veïnes, reunits a Hannover, fem una crida a la comunitat internacional:

perquè es doni més suport a la implementació de l'Agenda 21 (document clau de la Cimera de la Terra de Rio, de 1992) i de l'Agenda Hàbitat (document clau de la Segona Conferència de les Nacions Unides sobre Assentaments Humans, celebrada a Istanbul el 1997) en països que encara no s'han compromès amb el desenvolupament sostenible;

perquè es deixi de fer dúmping laboral i ambiental mitjançant la incorporació d'estàndards socials i ambientals en els acords multilaterals de comerç internacionals, contribuint així a l'alleujament de la pobresa;

perquè s'eradiqui el deute mitjançant programes de condonació;

perquè es fomenti i no s'obstaculitzi l'autonomia del govern local i es doni suport al desenvolupament de polítiques locals de medi ambient mitjançant acords multilaterals;

perquè es proporcioni el finançament adequat a les institucions financeres internacionals per al desenvolupament sostenible; i, sobretot, perquè s'estableixi un fons de desenvolupament sostenible urbà dins de la iniciativa financera Global Environment Facility.

D.2 Nosaltres, representants municipals d'Europa i de les regions veïnes, reunits a Hannover, fem una crida a les institucions europees i, en particular, al Parlament Europeu, al Consell i a la Comissió:

perquè es doni més prioritat al desenvolupament sostenible a escala local, com a base per a una societat europea sostenible, i perquè s'assignin responsabilitats per als afers relacionats amb el desenvolupament sostenible urbà dins de l'estructura de la Comissió;

perquè es doni prioritat a l'adopció del marc de cooperació per al suport a la Campanya europea de ciutats i pobles sostenibles, perquè es proporcioni un marc

financer més generós del que proposa la Comissió i perquè s'estengui la seva aplicabilitat a més països de regions veïnes;

perquè s'incorporin consideracions socials i ambientals en les polítiques de mercat intern, en la legislació rellevant i en els programes i sistemes de finançament;

perquè es fomenti i es garanteixi l'autogovern local a tots els països europeus i es respecti el principi de subsidiarietat en totes les accions de la Comunitat Europea;

perquè es desenvolupi, juntament amb les xarxes i associacions de govern local, una cultura de col·laboració entre la Comissió Europea, d'una banda, i les autoritats locals i les seves associacions, de l'altra, amb la qual cosa quedaria reflectit el principi de subsidiarietat;

perquè es concedeixin subsidis i ajudes, especialment en el marc dels Fons Estructurals, a les autoritats locals i regionals amb la condició que compleixin els criteris de sostenibilitat.

perquè es doni un suport més efectiu als esforços per adaptar-se a la legislació de la Unió Europea que estan fent les autoritats locals dels països de l'Europa central i oriental i dels països del mediterrani que no pertanyen a la Unió; haurien de ser recompensades per les bones iniciatives, la creativitat, la innovació i el progrés substancial cap al compliment de la legislació europea;

perquè es cooperi amb els governs locals, provincials i nacionals pel què fa a l'establiment d'un marc coherent per a la sostenibilitat del medi ambient en tots els aspectes;

perquè es doni suport i es col·labori amb la Campanya europea de ciutats i pobles sostenibles, que està coordinada per associacions i xarxes d'autoritats locals en cooperació amb la Comissió Europea i el seu Grup d'Experts sobre Medi Ambient Urbà;

perquè es creï una taxa sobre l'energia - i s'eliminin els subsidis al transport aeri - com a instrument clau per internalitzar els costos socials i ambientals de l'ús d'energia i per crear un incentiu per a l'ús sostenible i eficaç de l'energia;

perquè es doni suport a la cooperació regional i municipal a escala internacional dirigida cap a la sostenibilitat i l'intercanvi de bones pràctiques;

perquè es doni suport a una campanya publicitària sobre la sostenibilitat de gran difusió en cooperació amb tots els actors implicats;

perquè es doni suport al món local en els seus esforços per acomplir i aplicar la legislació de la Unió Europea que té un impacte sobre el desenvolupament sostenible de les ciutats i pobles.

D.3 Nosaltres, representants municipals d'Europa i de les regions veïnes, reunits a Hannover, fem una crida als governs nacionals:

perquè es creïn marcs polítics que donin suport al desenvolupament sostenible a escala local i, en particular, perquè es doni suport a l'Agenda 21 i l'Agenda Habitat en països que encara no s'han compromès amb el desenvolupament sostenible;

perquè es doni suport a les campanyes nacionals pel desenvolupament sostenible

i l'Agenda 21 local;

perquè es concedeixin subsidis i ajudes a les autoritats regionals i locals, sobretot en els àmbits de renovació i el desenvolupament urbà i de transport, sempre amb la condició que es compleixin els criteris de sostenibilitat;

perquè es doni el vist-i-plau a una taxa d'energia per a tota Europa, que exclogui, però, les energies renovables i l'energia produïda en processos de cogeneració;

perquè es reconeixin les ciutats i les regions com a col·laboradors vàlids per a projectes de desenvolupament internacional dirigits cap a la sostenibilitat.

D.4 Nosaltres, representants municipals d'Europa i de les regions veïnes, reunits a Hannover, fem una crida a altres representants locals de les nostres regions:

perquè signin la Carta de les ciutats i pobles europeus cap a la sostenibilitat (la Carta d'Aalborg) i perquè s'adhereixin a la Campanya europea de ciutats i pobles sostenibles;

perquè es comprometin amb el desenvolupament i la implementació de plans d'acció per a la salut i de plans de desenvolupament sostenible (Agenda 21 local) que es guïïn, entre d'altres, pel Pla d'acció de Lisboa;

perquè donin suport a aquesta Declaració de Hannover dels principals representants municipals d'Europa per al segle XXI;

perquè s'assumeixi la responsabilitat per l'ús de recursos naturals i per la qualitat ambiental de manera local i perquè s'introdueixin sistemes de gestió per a la sostenibilitat local i per a la millora ambiental com ara la comptabilitat ambiental (*Environmental Budgeting*) i el Sistema europeu d'Ecogestió i Ecoauditoria (EMAS); perquè tinguin "casa seva" en ordre tot introduint polítiques de compra de productes i serveis ecològics.

D.5 Nosaltres, representants municipals d'Europa i de les regions veïnes, reunits a Hannover, fem una crida als interessats en el procés de l'Agenda 21 local perquè donin suport a la Campanya europea de ciutats i pobles sostenibles i a les associacions i xarxes que la coordinen;

perquè es comprometin amb les activitats de sostenibilitat local i amb la Campanya;

perquè facin que el seu poble, ciutat o comarca participi en la Campanya si encara no ha signat la Carta d'Aalborg;

perquè, com a institucions educatives o de recerca, proporcionin la informació i els mètodes necessaris a tots els actors del procés de l'Agenda 21 local.

D.6 Nosaltres, representants municipals d'Europa i de les regions veïnes, reunits a Hannover, fem una crida als líders i a les persones que tenen capacitat de decisió en els sectors dels negocis i les finances:

perquè entenguin que les perspectives d'augmentar beneficis i el valor de les accions poden estar en un gran perill si no es garanteix el desenvolupament sostenible de les ciutats i el benestar dels ciutadans com a consumidors;

perquè participin activament als processos de l'Agenda 21 local i contribueixin, d'aquesta manera, a la construcció de comunitats sostenibles;

perquè introdueixin consideracions ambientals, sanitàries, de seguretat i de risc en les seves estratègies corporatives;

perquè participin en el creixent mercat de productes i serveis sostenibles i es puguin beneficiar de les oportunitats que aquests mercats oferiran als primers agents que hi actuïn.

Hannover, 11 de febrer de 2000

Cassà de la Selva treballa per a un desenvolupament sostenible

- **El compromís de Cassà de la Selva per a dur a terme l'Agenda 21 Local**

L'any 1998 la **Diputació de Girona** posa en marxa **el Programa de suport a la redacció de Plans d'Acció Local per a la Sostenibilitat (PALS)**, amb l'objectiu de difondre i promoure els principis de sostenibilitat subscrits a la Carta d'Aalborg i la Campanya de Ciutats Europees Sostenibles entre els municipis de les comarques gironines. L'objectiu final de la Diputació de Girona és ajudar a posar en marxa els processos d'Agenda 21 Local mitjançant el suport a la redacció dels Plans d'Acció Local per a la Sostenibilitat.

L'Ajuntament de Cassà de la Selva s'adhereix a la Carta d'Aalborg prenent el compromís d'implantar la seva Agenda 21 Local. Amb aquesta finalitat sol·licita poder concórrer al programa de suport de la Diputació de Girona per a la redacció del pla d'Acció Local per a la Sostenibilitat.

Al juny del 2000 l'ajuntament de Cassà de la Selva adjudica el contracte de consultoria i assistència consistent en la redacció d'un Pla d'Acció Local per a la Sostenibilitat en el municipi de Cassà de la Selva. El contracte d'aquests treballs els adjudica a l'empresa **LA VOLA** que actuarà com a consultora experta en la realització del PALS.

Els elements metodològics a elaborar per part de l'empresa LA VOLA a Cassà de la Selva per tal de contribuir en el procés d'Agenda 21 Local són els següents.

- Redacció d'una **auditoria municipal** que reculli de manera integral tots els factors i paràmetres ambientals, econòmics i socials del municipi. A partir d'aquests treballs s'elaborarà una **diagnosi municipal** que valorarà els riscos i oportunitats del municipi seguint els principis de sostenibilitat i que servirà de base per a la redacció del Pla d'Acció Local per a Sostenibilitat de Cassà de la Selva.
- Redacció del **Pla d'Acció Local per a la sostenibilitat (PALS)**, entès com un document programàtic resultat de la diagnosi municipal i subjecte a un procés de participació ciutadana, que establirà els programes i actuacions concretes que cal implantar al municipi de Cassà en un horitzó de 15 anys.
- Dinamització d'un **programa d'informació i participació ciutadana**, que es desenvoluparà de manera paral·lela a la redacció dels treballs del PALS. Aquest programa inclou la realització d'un sondeig d'opinió pública i la realització d'uns Fòrums de debat oberts a tota la població.
- Avaluació d'un **programa d'indicadors de sostenibilitat** que permetin mesurar i contrastar l'aplicació efectiva del PALS, i a la vegada ser un instrument per comparar la situació ambiental dels diferents municipis de les comarques gironines.
- Redacció d'un **Pla Especial de Regulació d'Usos del Sòl No Urbanitzable** el qual ha de regular i ordenar les activitats i el territori rural i natural del municipi.

• **Objectius del PALS de Cassà de la Selva**

El Pla d'Acció Local per a la Sostenibilitat de Cassà de la Selva té com a objectius bàsics els següents:

- Donar a l'Ajuntament de Cassà de la Selva elements de coneixement per a poder desenvolupar de manera programada la seva política municipal integrant els aspectes ambientals, territorials i socio-econòmics seguint els principis d'un desenvolupament sostenible.
- Fer del PALS l'eina clau i el punt de partida per tal que Cassà pugui desenvolupar la seva Agenda 21 Local.
- Potenciar i orientar el desenvolupament local cap a un horitzó d'un major aprofitament sostenible dels recursos amb el mínim impacte sobre el medi.
- Fomentar la participació dels agents locals, grups d'opinió i col·lectius ciutadans en aquest procés.
- Establir estratègies ambientals integrades per sobre d'un enfocament sectorial.
- Establir una sèrie d'actuacions amb prioritats definides, per impulsar el desenvolupament econòmic, social i ambiental del municipi.

• Metodologia

La metodologia de treball per a l'elaboració del PALS segueix l'esquema general d'una planificació estratègica amb l'objectiu model de promoure un desenvolupament sostenible a nivell local.

Les fases de treball de l'Agenda 21 Local de Cassà són:

a) Fase preoperativa.

Recollida d'informació exhaustiva dels diferents aspectes i paràmetres ambientals, socials i econòmics del municipi per tal de disposar d'una anàlisi municipal detallat. Els treballs de recerca de dades parteixen d'una primera revisió de documentació existent, publicacions i treballs, etc.; valorant la fiabilitat de la informació per tal de seleccionar només les dades que siguin útils per a l'actual estudi.

A partir d'aquesta recerca preliminar, l'equip redactor defineix l'estratègia de selecció i recollida de les dades per al conjunt de l'auditoria municipal. La recollida de dades es porta a terme mitjançant sol·licitud d'informació a serveis i centres de l'administració supramunicipal, entrevistes a tècnics i polítics municipals i a les empreses concessionàries de serveis municipals (aigües, residus, energia, etc.).

Finalment la recollida de dades es complementa amb treballs de camp realitzats per l'equip redactor per aquells aspectes d'interès que manqui informació de base (dades de soroll, localització d'activitats econòmiques, caracterització del medi natural, etc.).

b) Fase de diagnosi municipal

Una vegada es disposa de la informació de base es realitza una memòria descriptiva de la situació actual del municipi, amb l'objectiu de disposar d'una auditoria municipal que reculli els principals aspectes i paràmetres ambientals, socials i econòmics del municipi de manera integrada.

A partir d'aquesta informació de base, s'elabora una **diagnosi del municipi**, analitzant i valorant els diferents aspectes ambientals, socials i econòmics. La diagnosi municipal tindrà com a marc referencial els principis bàsics del desenvolupament sostenible.

c) Fase d'elaboració del Pla d'Acció Local per a la Sostenibilitat (PALS)

Redacció del **Pla d'Acció Local per a la Sostenibilitat (PALS)** com a document programàtic que defineix les estratègies del territori, senyalant les principals mesures o actuacions que cal iniciar per tal d'assolir el model de municipi que es desitja en el futur. El PALS s'estructura jeràrquicament en línies estratègiques (definició de les grans línies programàtiques del PALS); programes d'actuació (àmbits d'actuació concrets dins de cada línia estratègica); i accions (accions o projectes concrets i detallats que cal dur a terme).

d) Fase d'execució i avaluació

Per al seguiment del PALS es dissenyarà i aplicarà un **sistema d'indicadors de sostenibilitat**, incorporant els indicadors comuns proposats per la Diputació de Girona i d'altres específics de l'Ajuntament de Cassà.

e) La participació pública com element clau del procés

El PALS de Cassà es construeix sobre la base d'un mètode de treball que situa la **participació ciutadana** i l'assoliment del consens com a peça clau del propi procés. En aquest sentit s'impulsa i es dinamitza un procés de participació pública per tal que els agents i grups locals de Cassà participin en la definició del PALS. Més enllà de la tasca encarregada a l'equip consultor és important crear els mecanismes per tal que la participació ciutadana continuï essent una peça clau en la implantació i seguiment del PALS.

El procés de participació pública, més enllà de la simple informació al ciutadà, pretén implicar-lo en el procés de definició del PALS. Aquest és un objectiu ambiciós que fa necessària la total implicació de l'Ajuntament de Cassà de la Selva en la definició final d'una participació pública adaptada a les característiques del municipi. La participació ciutadana es pretén assolir mitjançant diferents instruments:

- **Sondeig d'opinió** a la població. En la fase inicial de l'estudi es realitza una enquesta selectiva a una mostra representativa de la població, per tal de disposar d'un primer sondeig d'opinió i recollir quins són els principals aspectes que més preocupen a la població.
- **Entrevistes personals seleccionades.** En la fase inicial de l'auditoria es seleccionen un conjunt de persones amb qui es mantenen entrevistes personals per tractar diversos temes o aspectes objecte d'estudi. L'objectiu d'aquestes entrevistes és recollir informació tècnica de cara a l'auditoria, però també recollir opinions de les persones entrevistades, respecte a temes ambientals, socials i econòmics del municipi.
- Presentació del PALS i **crida a la participació.** Presentació pública del PALS obert a tota la població de Cassà. Posteriorment es realitzen reunions sectorials del PALS als principals agents locals per tal d'incentivar la seva participació en el procés.
- **Fòrums de debat (Fòrum XXI).** Realització de Fòrums de debat oberts a tota la població i de manera específica als principals agents i grups locals (associacions, entitats, serveis educatius, comerciants i empresaris, etc.). Aquests Fòrums de debat es plantegen en la fase de discussió de la diagnosi municipal i en la fase de discussió i consens del PALS.

Figura 1.
Esquema de treball i participació pública del PALS de Cassà de la Selva.

